

Toimintalinja 2: Hyvinvoivan väestön ja ympäristön Satakunta

Päätavoitteena on, että Satakunta on sujuvan arjen ja laadukkaan ympäristön maakunta, jossa huolehditaan asukkaiden hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Kannamme vastuuta sosiaalisesta, ekologisesta, taloudellisesta ja kulttuurisesta kestävydestä ja yhteisestä tulevaisuudesta. Hyvä elämä Satakunnassa on kantava ajatus toimintalinjan kehittämisteemoissa.

Edistää aluekehittämissäätöksen Kestävät ja elinvoimaiset alueet 2020-2023 painopisteitä:

- Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen,
- Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet,
- Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana ja
- Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy.

Edistää hallitusohjelman Osallistava ja osaava Suomi strategisia kokonaisuuksia:

- hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi,
- turvallinen oikeusvaltio Suomi sekä
- oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi

Kehittämisteema TL2.1

Hyvinvoivat satakuntalaiset

Tavoitteena on satakuntalaisten hyvinvoinnin ja hyvän elämän edellytysten turvaaminen. Vastuullinen maakunta huolehtii asukkaiden hyvinvoinnista osana maakunnan elinvoimaisuutta.

Satakuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi keskeisiä elementtejä ovat palvelujen saatavuus ja saavutettavuus, monipuoliset koulutuspalvelut sekä rakennettu ympäristö ja monimuotoinen luonnonympäristö. Hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät toimet kohdistuvat kattavasti kaikkiin satakuntalaisiin, lapsiin, nuoriin, lapsiperheisiin, työikäisiin ja ikäihmisiin. Monipuolisten ja saavutettavien hyvinvointi- ja sote-palvelujen kehittämiseksi tarvitaan mm. uudenlaisten julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuusmallien rakentamista. Ennaltaehkäisevien toimien kohdalla on tärkeää huolehtia viranomaisten keskinäisen yhteistyön toimivuudesta. Satakuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tarvitaan monialaista yhteistyötä kuntien, eri hallinnonalojen, paikallisten järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten toimijoiden sekä paikallisen ja alueellisen elinkeinoelämän kanssa. Vahvalla järjestöjen yhteistyöllä, osaamisella ja aktiivisella toiminnalla on tärkeä rooli hyvinvoinnin edistäjänä asukkaiden osallistumisen ja palvelujen tuottamisen kautta.

Kulttuurilla, taiteella, liikunta- ja vapaa-ajan palveluilla sekä lähiluonnolla ja viihtyisällä ympäristöllä on merkittävä rooli hyvinvoinnin lähteenä ja myös kotouttamisen tukena. Alueen kulttuuriperinnön sekä alueellisen ja paikallisen identiteetin vaaliminen ja vahvistaminen tukevat hyvinvointia, osallisuutta ja juurtumista alueeseen. Asukkaiden kokemus turvallisuuden tunne sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet lisäävät hyvinvointia. Erilaiset yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen areenat paikallisyhteisöistä kansalliselle tasolle vahvistavat osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia kaiken ikäisille satakuntalaisille.

Satakuntalaisten arjen turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat mm. osallisuus, yhteisöllisyys, ympäristöjen laatu, esteettömyys ja viihtyvyys sekä palvelujen saatavuus ja väylien kunnossapito. Turvallisuus koetaan eri tavalla eri elämän vaiheissa. Ikääntyessä ja toimintakyvyn heikentyessä arjen turvallisuus nousee yhä merkittävämpään rooliin. Yhteisöllisyys edistää hyvinvointia ja luo turvallisuuden tunnetta vahvistamalla osallistumisen mahdollisuuksia kaikille satakuntalaisille ja ehkäisemällä myös syrjäytymistä ja yksinäisyyttä.

Sosiaalista kestävyttä tavoitellaan vähentämällä eriarvoisuutta hyvinvoinnissa, terveydessä ja osallisuudessa. Ilmastonmuutos vaikuttaa myös asukkaiden hyvinvointiin sekä terveyteen ja siihen sisältyy riskejä alueellisten ja väestöryhmien välisen eriarvoisuuden lisääntymiseen. Haluamme, että kaikki pysyvät mukana.

Hyvinvointitalousajattelussa hyvinvoinnin nähdään muodostuvan yksilöllisistä voimavaroista sekä osallisuudesta. Keskeinen periaate on luoda ympäristö, jossa kaikki yhteiskunnan jäsenet voivat hyödyntää omaa osaamistaan ja mahdollisuuksiaan kiinnittyä yhteiskuntaan sekä edistää hyvinvointia ja turvallisuutta.

Alueellisessa hyvinvointikertomuksessa on tunnistettu alueen hyvinvointihaasteet sekä määritellään painopisteet asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä eriarvoisuuden vähentämiseksi. Hyvinvointikertomuksen mukaisesti Satakunnassa edistetään terveellisiä elintapoja, ennaltaehkäisevää työtä, ympäristön terveyttä ja arjen turvallisuutta, vahvistetaan osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä vahvistetaan maakunnan elinvoimaa mm. palvelujen ja koulutuksen saatavuuden ja työelämään kiinnittymisen kautta.

Satakuntalaisen hyvinvointiteknologiaosaamisen tuella on mahdollistaa kehittää ratkaisuja, joiden avulla elämänlaatu paranee ja hyvinvointi lisääntyy ja jokainen yksilö pystyy selviämään arjesta mahdollisimman itsenäisesti koko elämänsä ajan. Vastaavasti terveysteknologialla haetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuottajille suunnattuja ratkaisuja, joita käytetään sairauksien ennaltaehkäisyssä, sairauksien hoidossa ja terveyden ylläpitämisessä.

Kehittämislinjaukset		
<ul style="list-style-type: none"> • Edistetään hyvinvointitaloutta panostamalla toimiin, joilla tuetaan hyvinvointia ja terveyttä sekä vähennetään eri palvelujen tarvetta. Hyvinvointitalouden kehittämiseksi edistetään toimialarajat ylittävää yhteistyötä elinkeinoelämän, tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden, järjestöjen sekä muun toimijakentän välillä. • Kehitetään ja toteutetaan uusia, vaikuttavia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen muotoja, vahvistetaan terveyttä ja hyvinvointia edistävää aktiivista elämäntapaa ja yhteisöllisyyttä sekä ylläpidetään laadukkaita kulttuuri ja vapaa ajanpalveluja ja rakenteita. • Kehitetään ratkaisuja eriarvoistumiskehityksen katkaisemiseksi ja osallisuuden lisäämiseksi sekä kotoutumisen edistämiseksi. Vahvistetaan palveluketjuja syrjäytymisen ehkäisemiseksi • Edistetään luontoon ja kulttuuriin liittyvien palvelujen kehittämistä. • Edistetään julkisten palvelujen rinnalla yritysten, kolmannen ja neljännen sektorin toimijoiden aktiivista mukanaoloa ja kumppanuutta sekä tunnistetaan niiden merkitys hyvinvoinnin ja osallisuuden tuottamisen resurssina. Tuetaan rakenteita ja työkaluja monialaisen yhteistyön edistämiseen. 		
Keskeisiä vaikutuksia	Seurantamittarit	Rahoituslähteitä
<i>täydentyy</i>	<i>täydentyy</i>	<i>täydentyy</i>
Keskeiset strategiset kumppanuudet: <i>täydentyy</i> Vahvistaa maakunnan älykästä erikoistumista.		

Kehittämisteema TL2.2

Sujuvan arjen Satakunta

Tavoitteena on varmistaa sujuvan arjen edellytykset Satakunnassa. Arjen sujuvuuden varmistaminen edellyttää palvelujen saatavuudesta huolehtimista, toimivaa infrastruktuuria ja sekä sujuvia yhteyksiä joka puolella maakunnassa.

Palvelujen saavutettavuus ja saatavuus sekä toimiva, viihtyisä ja turvallinen asuin ja elinympäristö vaikuttavat keskeisesti satakuntalaisten arjen toimivuuteen niin kaupungeissa ja kuntakeskuksissa kuin maaseudullakin. Palvelujen saatavuuden varmistamiseksi tarvitaan maakunnan toimijoiden yhteistyötä, toimialarajat ylittäviä kumppanuuksia sekä mm digitaalisten palvelujen kehittämistä. Kolmannen sektorin rooli muun muassa lähipalvelujen tuottajana ja asuin- ja elinympäristön viihtyisyyden ja toimivuuden edistäjänä on tärkeä.

Kestävä alue- ja yhdyskuntakehitys sekä toimivat yhteydet parantavat arjen sujuvuutta sekä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä tukevat ja vahvistavat maakunnan kaupunkien, kuntien ja maaseutualueiden elinvoimaisuutta ja niiden vuorovaikutusta. Monikeskuksinen, verkostomainen yhdyskuntarakenne toimii hyvien liikenneyhteyksien varassa. Maankäytön suunnittelulla, kaavoituksella ja rakennussuunnittelulla turvataan viihtyisä, terveellinen, turvallinen ja ympäristöarvot huomioonottava asuin- ja elinympäristö. Ilmastonmuutos ja sen seurauksena esim. yleistyvät sään ääriolosuhteet lisäävät konkreettisia arkeenkin kohdistuvia vaikutuksia ja riskejä, samoin kuin ennakoimattomat pandemiat. Tietoisuuden lisääntyminen ekologisemmista vaihtoehdoista ja kiertotaloudesta vaikuttaa arjen valintoihin ja käyttäytymiseen.

Työssäkäynti- ja opiskelualueiden laajentuminen edellyttää toimivia liikenneyhteyksiä. Liikenteen päästöjä tulee kuitenkin vähentää panostamalla kestävämpiin kulkumuotoihin, vähäpäästöisempiin polttoaineisiin ja digitaaliseen saavutettavuuteen. Myös luonnon ja virkistyskäytön saavutettavuutta tulee parantaa muun muassa kehittämällä lähiliikunta- ja ulkoilumahdollisuuksia.

Liikennejärjestelmäsuunnittelun tavoitteena on edistää toimivaa, turvallista ja kestävää liikkumista niin ihmisille kuin tavaroillekin. Logistiikan toimivuus on tärkeä osa toimivaa arkea. Digitaalinen saavutettavuus mahdollistaa sen, että maakunnan asukkaat pääsevät tasa-arvoisesti palvelujen ääreen. Digitalisaatio luo edellytyksiä ympäristövastuullisille ja käyttäjäystävällisille ratkaisuille. Digitalisaatio edistää paikasta riippumatonta työn tekemistä, yritystoimintaa ja palveluja sekä tukee monipaikkaista elämää, kehittymistä ja kasvua. Digitaalisten palveluiden helppokäyttöisyyden ja digituen saatavuuden varmistaminen edistää palvelujen saavutettavuutta.

Kehittämislinjaukset		
<ul style="list-style-type: none"> Edistetään palvelujen saavutettavuutta (digitaaliset palvelut ja innovatiiviset palvelujen tuottamisen ja saavutettavuuden ratkaisut) Edistetään turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvää yhteistyötä ja innovaatioiden kehittämistä Edistetään ilmastokestävää liikkumista ja sujuvia matkaketjuja sekä vähäpäästöisten liikenteen käyttövoimalähteiden kehittämistä Tuetaan lajittelua, kierrätystä ja kestäviä logistiikkaketjuja edistävien palvelukonseptien kehittämistä Edistetään alueiden käytön suunnittelulla monikeskuksisen ja kestäväen yhdyskuntarakenteen muodostumista.		
Keskeisiä vaikutuksia	Seurantamittarit	Rahoituslähteitä
<i>täydentyy</i>	<i>täydentyy</i>	<i>täydentyy</i>
Keskeiset strategiset kumppanuudet: <i>täydentyy</i> Vahvistaa maakunnan älykästä erikoistumista.		

Kehittämisteema TL2.3

Vetovoimainen, monimuotoisen ja laadukkaan ympäristön Satakunta

Tavoitteena on vahvistaa Satakunnan vetovoimaa uusien asukkaiden, työvoiman, opiskelijoiden, paluumuuttajien, työ- ja koulutus peräisten maahanmuuttajien, yritysten ja matkailijoiden houkuttelemiseksi Satakuntaan. Maakunnan ympäristön ominaispiirteistä ja vahvuuksista huolehtiminen tukee maakunnan elinvoimaisuuden ja houkuttelevuuden ylläpitämistä sekä ekologista kestävyttä.

Maakunnan vetovoimaa vahvistavat monipuolinen yritystoiminta ja työpaikat, vahvat osaamiskeskittymät, monipuoliset ja houkuttelevat asuinympäristöt, hyvät koulutusmahdollisuudet, monimuotoiset ja hyvinvoivat luonto ja kulttuuriympäristöt sekä toimivat ja laadukkaat palvelut. Satakunnassa on vahvoja elinvoimaisia yhteisöjä ja houkuttelevia asuinympäristöjä löytyy eri puolelta Satakuntaa, kaupungeista, pienemmistä keskuksista, kylistä ja haja-asutusalueilta. Maakunta tunnetaan vetovoimaisesta meriympäristöstä, monimuotoisesta luonnosta ja rikkaasta kulttuuriympäristöstä. Satakunnassa eletään lähellä luontoa ja vesistöjä sekä nautitaan monipuolisesta kulttuuritarjonnasta, kulttuuriympäristöstä ja arkkitehtuurista. Satakunnan maakuntakuvan, imagon ja vetovoimaisuuden vahvistaminen on yhteinen haasteemme. Satakunta on monipuolinen maakunta matkailijoiden näkökulmasta. Satakunnassa on tarjolla vastuullisesti tuotettuja vetovoimaisia matkailupalveluja sekä laadukkaita kulttuuripalveluja ja maakunnassa järjestetään myös tasokkaita, kansainvälisellä tasolla, tunnettuja tapahtumia, joiden merkitys alueen taloudelle on tärkeä.

Tavoitteena on turvata monimuotoisen luonnon säilyttäminen ja luonnonvarojen kestävä vastuullinen käyttö. Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen sekä globaalien pandemioiden riskit ovat vaikuttaneet muun muassa lähimatkailun ja retkeilyn suosioon. Vesistöjen tilan parantamiseen tulee panostaa osana maakunnan vetovoimaisuutta ja elinvoimaa. Monimuotoiset, laajat ja laadukkaat viherverkostot ovat ihmisten virkistyskäytössä ja toimivat myös ekologisina käytävinä sekä edistävät hiilensidontaa ja vesiensuojelua.

Kehittämislinjaukset		
<ul style="list-style-type: none"> Vahvistetaan maakunnan hyvän elämän ympäristöjä ja monipaikkaisuuden mahdollisuuksia. Tunnistetaan kulttuuri- ja luonnonympäristöjen arvot ja huolehditaan niiden sekä luonnon monimuotoisuuden säilyminen, käytetään luonnonvaroja kestävästi ja vastuullisesti sekä edistetään luonnon virkistyskäyttömahdollisuuksia ja vesistöjen tilaa parantavia toimintamalleja. Kehitetään elämyspalvelujen (matkailu- ja kulttuuripalvelujen sekä tapahtumien) vastuullista ja kestävästä kehittämisestä ja tuottamisesta, saavutettavuutta, turvallisuutta ja laatua, digitalisaatiota sekä osaamista ja kansainvälistymisvalmiuksia. Edistetään kilpailukykyisen, laadukkaan, ympärivuotisen kotimaan ja kansainvälisen kysynnän tarpeita vastaavaa palvelu- ja tuotetarjontaa sekä matkailu- ja tapahtumaklusterien vahvistumista, yhteistyötä sekä osaamisen yhdistämistä toimialarajat ylittäen. Parannetaan kulttuuri, taide- ja hyvinvointipalveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta. Kehitetään lähipalveluja (ml kulttuuri, taide ja liikunta) Vahvistetaan matkailu- ja luovien alojen sekä hyvinvointialojen verkostoitumista, osaamista ja innovaatiotoimintaa ja kytkeytymistä laajemmin maakunnan elinvoiman ja kasvun edistämiseen. Vahvistetaan maakunnan toimijoiden yhteistä viestiä maakunnan vahvuuksista, osaamiskeskittymistä sekä erityispiirteistä.		
Keskeisiä vaikutuksia	Seurantamittarit	Rahoituslähteitä
<i>täydentyy</i>	<i>täydentyy</i>	<i>täydentyy</i>
Keskeiset strategiset kumppanuudet: <i>täydentyy</i> Vahvistaa maakunnan älykästä erikoistumista.		